

Aleg. 246.

Sprawozdanie

Knmisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności nauczycieli wędrownych gospodarstwa wiejskiego i Instruktora mleczarstwa za rok 1893.

Wysoki Sejmie.

Ze sprawozdania Wydziału krajowego i z relacyi nauczycieli wędrownych, przekonać się można, że Wysoki Sejm ustanawiając tę instytucyę, trafną obrał drogę szerzenia wiedzy rolniczej między ludem wiejskim, który już nietylko chętnie gromadzi się na wykłady nauczycieli wędrownych i stosuje się do ich wskazówek, ale domaga się coraz częściej powtórnego przyjazdu ich do gminy.

Komisya gospodarstwa krajowego stwierdzając pożyteczną działalność nauczycieli i dobre ich pracę kierownictwo Wydziału krajowego, powołuje się na sprawozdanie swoje z roku ubiegłego i wyrażone w niem wskazówki, zaleca usilnie rozwazde Wydziału krajowego.

Komisya gospodarstwa krajowego wyraża ubolewanie, że przez cały rok 1892. nie mogło funkcyonować czterech nauczycieli, zwłaszcza że i ta ilość nie wystarcza na potrzeby rozległego naszego kraju. Uchwała Wysokiego Sejmu z 8. Kwietnia 1892 r. na wniosek Komisji budżetowej, zmusiła Wydział krajowy do starania się o weterynarza, który zastąpić miał jednego z czterech nauczycieli wędrownych, a nadto zastąpić miał trzech nauczycieli weterynaryi w szkołach niższych rolniczych. Wniosek ten podyktowany był zapewne względami finansowymi, ale nie dałby się usprawiedliwić ze względu na istotne potrzeby ludności wiejskiej. Gdy zaś — jak można było przewidzieć — żaden zdolny weterynarz nie zgodził się na objęcie posady, nie zapewniającej mu ani nadziei awansu, ani prawa do emerytury, podwójna stała się szkoda, bo przez rok 1892. nie było czwartego nauczyciela wędrownego i nie było weterynarza.

Ażebym tę szkodę jak najrychlej powetować, radzi Komisya gospodarstwa krajowego uzupełnić ilość czterech nauczycieli wędrownych przez przyjęcie brakujących kandydatów, a równocześnie utworzyć posadę weterynarza jako urzędnika Wydziału krajowego, poruczając mu przedewszystkiem wykład tej nauki w niższych szkołach rolniczych i niesienie pomocy fachowej tam, gdzie tego Wydział krajowy zapotrzebuje. Ustawa hodowlana nastęrczy często

ku temu sposobność. Takie załatwienie sprawy, byłoby tem więcej wskazanem, że c. k. Rząd dając subwencyę na utrzymanie czterech wędrownych nauczycieli, niezgodziłby się zapewne na to, aby jeden z nich przeważnie był zajęty w szkołach rolniczych, na których utrzymanie oddzielne fundusze kraj i Rząd przeznacza.

Byłoby raczej właściwem udać się do c. k. Rządu o subwencyę na utrzymanie stałego nauczyciela weterynaryi któryby częściowo także pełnił obowiązki piątego nauczyciela wędrownego. Jeżeli się zważy że inne, mniejsze prowincye Monarchii Austryackiej zatrudniają po kilkunastu nauczycieli wędrownych trzeba przyznać słusność komisji gosp. kraj. gdy się domaga, żeby raczej zwiększać liczbę tych nauczycieli a nie dopuścić nigdy do jej uszczuplenia. W tym też duchu czyni komisya gosp. kraj. stosowny wniosek.

Instruktor mleczarstwa spełniał swoje zadanie skutecznie i sumiennie, a jak świadczy szczegółowe sprawozdanie, rozbudził we wszystkich niemal okolicach kraju zajęcie się rolników, tą ważną gałęzią gospodarstwa wiejskiego, a nadto wyuczył uczniów szkół rolniczych rayonalnego obchodzenia się z nabiałem.

Wydział krajowy zapowiada na przyszłą sesyę sejmową szczegółowe wnioski w sprawie mleczarstwa, więc będzie stosowna pora do zbadania ich, i wypowiedzenia fachowej opinii.

Ograniczając się na powyższym przedstawieniu sprawy, komisya gosp. kraj. ma zaszczyt przedłożyć do uchwały Wysokiej Izby następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o czynnościach krajowych nauczycieli wędrownych gospodarstwa wiejskiego i krajowego Instruktora mleczarstwa za rok 1892.

2. Sejm ustanawia stałą posadę krajowego nauczyciela weterynaryi, z prawami przysługującymi urzędnikom krajowym i wynagrodzeniem stałym wynoszącym: 1300 zł. (2600 koron austr.) płacy 240 zł. (480 koron austr.) dodatku aktywalnego i dodatkami pięcioletnimi. Na koszta zaś podróży przeznacza się ryczałt w kwocie 500 złr. (1000 koron austr.) rocznie.

Lwów dnia 15. maja 1893.

Przewodniczący:

St. Polanowski.

Sprawozdawca:

Tadeusz Langie.